

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. —

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. —

Telefon številka 118.

Grob.

V deželi slovenski, v predragi deželi, ki si jo srčno ljubil ves čas, ki so v nji dedi naši sloveli, ki zdaj grob ima komaj za nas.

Fr. Prešeren.

Ako so bile kdaj te besede resnične — so postale resnične v našem času. Razmere na slovenski zemlji so postale take, da bi skoraj v resnici za poštenega in odkritosrčnega narodnega in naprednega človeka ne bilo mesta niti na nji, niti v nji. In te razmere ni zakrivila toliko tuja sila, kakor naša lastna domača protinarodna in protikulturna smer.

Umrli je pesnik, in skoraj niso vedeli, kam ž njim. Skoraj bi se bilo zgodilo, da bi ga bili odpeljali v grob, ne da bi mu mogel narod izkazati spodobno čast. Po naši zemlji vlada čuden strah in v negotova napredna srca se je naselila bojazen. Vsa se boji kaj bodo rekli klerikalci. Tako boječi smo postali, da bi si že skoraj ne upali iti za pogrebom — toda naša javnost je včeraj pokazala, da daleko ni takšna, kakor si jo mislimo. Oni tisoči, ki so se prišli včeraj pokloniti pesniku — so pokazali, da znajo ceniti svoje kulturne delavce. Radost je polnila naša srca, ko smo gledali one tisoče, ki so šli včeraj v »Narodni dom.« Bojazen je padla, ko je nastopila odločnost!

Pevci so hoteli imeti skušnjo v »Glasbeni Matici« in že je »Slovenec« pisal, da ima liberalna župarija svojo skušnjo — in ljudje so se zbal.

Taka bojazen pred klerikalnim strahom je bila kriva, da smo padali nižje in nižje. Aškerc je to dobro videl — zato je sovražil malodušnost, boječnost, upogljivost. Umikanje, obotavljanje, popustljivost — vse to je nas uničevalo. In smo mislili, da res ni več rešitve izven klerikalizma. Toda včeraj je Ljubljana govorila — več: govorilo je tudi naše ljudstvo, ki je vkljub slabi vzgoji ohranilo še dovolj smisla za to, kar imamo lepega in velikega.

Nov grob imamo, toda zdi se, da nam iz njega done jeklene in krepke besede, ki kličejo na odločnost in neupogljivost.

Sila smrti je strla telo, toda v njegovih delih leži sila življenja, ki kljubuje smrti.

Dva duhovnika.

Včeraj se je pojavila v izložbi Schwennerjeve knjižarne fotografija, o kateri se je mislilo, da je že dolgo ni na svetu. Na nji sta dva duhovnika, dva pesnika — Gregorčič in Aškerc. Slika je nekoliko zastarela — toda zelo krasna in za nas — svet spomin. Aškerc sedi z resnim zamišljenim obrazom na stolu njegove oči nekako skrbno strme naravnost v gledalca.

Poleg njega stoji pesnik Gregorčič, njegov obraz gleda v daljavo s svojim značilnim izrazom. Oba pesnika si krepko stiskata roki. To sta bila dva naša pesnika.

Gregorčič je bil rojen leta 1844, in je bil torej za 12 let starejši od Aškerc. Na sliki izgledata oba pesnika enake starosti.

V onih časih ko sta pesnika vstopila v bogoslovje polna mladega navdušenja, pripravljena posvetiti svoje moči narodu v korist — so bili idealni časi, saj takrat nihče ni preganjal duhovnika za to, če je bil naroden — vsaj ne — lastni ljudje. Toda časi so se izpremenili. Naša mlada kultura ni mogla ostati v ozkih slovenskih mejah — ako smo hoteli kaj postati, je bilo treba iti naprej. In tako je sila časa sa-

ma zvalila za seboj oba duhovnika, oba pesnika.

Gregorčič je pel po srcu in po duši, kakor poje slavec v pomladanskem gaju — ni vprašal dogmatike kaj je prav, kaj ni prav. Saj so vrele pesmi iz srca in so bile odmev njegove mehkočuteče duše. Ali ne poznate onega Prešernovega samotarja, ki je hotel slavnega učiti peti? In Bog ga je posvaril in je rekel:

»Pusti peti mojga slavnca, kakor sem mu grlo ustvaril.«

Tak slavec je bil Gregorčič. Leta 1882. pa so padli po njem Mahnič in njegovi ljudje in so ga uničili kakor uniči mizla toča pomladanski gaj. Gregorčič je ostal duhovnik. Bil je užaljen — toda ostal je v svoji službi, dasi mu je bilo težko.

Imel je malo prijateljev, duhovniki so se ga odrekli — in tako je živel samske dni — pesni pa ni bilo več.

Za njim je prišel Aškerc. Mlajši, toda krepkejši in odločnejši. Tudi nanj so kmalu začele leteti klerikalne puščice. Toda njegova krepka narava mu je dajala sil da se ni umaknil, ampak je šel naprej. Hujši napadi so izvali — hujše odgovore. In tako je šel Aškerc po poti boja naprej, dokler se ni odrekel svojememu stanu in je našel pot, kjer mu je bilo omogočeno svobodno delati.

Časi, ko smo imeli na Slovenskem narodno duhovščino so minuli. Danes imamo samo še klerikalno duhovščino in ni čuda — da se je Aškerc ločil od take duhovščine.

Usoda Aškerc in Gregorčiča nam kaže, kam smo prišli. Za njima se je pojavil Medved — in tudi on ni imel na rožicah postlano. Gregorčič, Aškerc, Medved so trojica, ki je prišla iz duhovskega stanu. Oficijska duhovščina je morala sicer priznati njih delo — toda videlo se je, da so prišli z njo v konflikt, kakor hitro so govorili odkrito in svobodno.

Najlepši dokaz za to sta nam Aškerc in Gregorčič. Ona slika vzbujala v nas trpek spomin preganjanja in trpljenja dveh slovenskih pesnikov — ki sta pela po srcu in po duši, kakor je sanjalo srce, kakor je videla jasna misel. In pesnik ne more peti drugače. Zato je bilo postopanje proti njima nasilje, ki se mora tembolj obojati, ker sta podala svojememu narodu dela, ki nam delajo čast v svetovni literaturi.

POLITIŠKA KRONIKA.

Brambna reforma v avstrijskem državnem zboru bori zopet enkrat kamen skušnje za posamezne parlamentarne korporacije. Vlada zahteva brezpopojno in hitro obravnavo tega predmeta sicer proti absolutističnim uzokom njenem potom § 14, na ta način bi vlada naravno ne izvedla samo brambne predloge, nego tudi nadaljnje aktualne odredbe, ki bi jim v državnem zboru ne bila tako lahka pot. Vlada razglasa potom svojih listov, da je brambni reformi zagotovljena dvotretjinska večina ter termin, ki ga je zahtevala; pa naj se zgodi tudi vse po volji vlade, ta vladina zahteva bo pustila v parlamentu tudi bistvene posledice, katerih ena najpomembnejših je razkol v enotnem češkem klubu. Drugod se vladni zahtevi ne stavijo posebne ovire, ker je vlada znala izbrati položaj in vprašanje brambne predloge v sedanjih kritičnih razmerah izpremenila v kabinetno vprašanje. Edino le Rusini so se umaknili raz svoje opozicijsko stališče ter napovedujejo v plenumu poslanske zbornice najodločnejši boj vsem vladnim predlogom brez razlike. Danes in jutri

se vrše seje brambnega odseka, ki naj v naglici konča vse svoje veliko delo tako, da pride brambna reforma že v ponedeljkovi seji pred državni zbor.

Pogajanja glede delazmožnosti bosanskega sabora. Včeraj so se v Sarajevu pričele konference glede delazmožnosti bosanskega sabora. Najprej se je sešel bosanski deželni svet, kjer je imel skupni finančni minister Bilinski svoj programni govor, kjer se je dotaknil v prvi vrsti najaktualnejšega vprašanja bosanskih železnic in povdarjal, da sta Avstrija kakor Ogrska pripravljene prispevati vsaka po eno tretjino k amortizaciji železniškega posojila. Tudi se bo upoštevalo želje po ustanovitvi najvišjega računskega dvora, med tem ko o ustanovitvi in odločitvi parlamentarne vlade ne more biti nikakega govora. To je pač najodločnejša in obenem najbistvenjša zahteva vseh političskih strank brez izpolnitve te, bo vsekakor druga delazmožnost precej težka.

Italijansko - turška vojna stoji zopet pred novo epoho, veliko italijansko bojno brodovje zadržano z veliko transportno divizijo vojaštva stoji na odprtem morju. Turčija je pripravljena odgovoriti na vsako tako akcijo z najprevarnejšo odredbo, namreč z zaprtjem Dardanel, kar zna izzvati najnevarnejše posledice.

DOPISI.

Dopis iz Zirovnice. Pred nekaj leti sta g. inženirja od državne železnice na postajališču Zirovnica obljubila v pričo bivšega župana Antona Kržišnika in občinskega svetovalca Ivana Čopa, da se bodo napravile nove rampe pred predorom v Zirovnici in sicer rampe z omrežjem, ker je župan poročal, da je že vlak povozil več ovac. Dalje sta predlagala župan in g. Čop, naj se napravi tudi gosta ograja na obeh straneh železnice proti predoru. Gospoda inženirja sta zaukazala železniškemu mojstru, naj vse to v kratkem izvrši. Ali žalibog se to ni zgodilo še do danes, rampe so brez omrežja in vsled tega se godi tukajšnjemu ljudstvu krivica. Lansko leto novembra meseca je povozil pri omenjenih rampah kravo gostilničarke Marije Čop iz Zirovnice vsled tega, ker je bila rampa od Most proti Zirovnici na višjem stebru nasajena in se ni pravilno zapirala. Zato je pa je krava lahko šla skozi rompo. Na drugi strani je bila rampa na nižjem stebru nasajena, vsled česar imenovana krava ni mogla priti skozi. Par dni po tem dogodku je prišlo skozi imenovane rampe šest krav posestnika Matevža Svetina, in bi se bila ravno taka nesreča zgodila, ko bi ne bil železniški čuvaj pravočasno zapazil, pretečo nezgodo in odprl drugo rampo, da je živina mogla iti naprej. Marija Čop je za omenjeno kravo tožila državno železnico za odškodnino, in pri obravnavi dne 10. t. m. v Ljubljani se je državna železnica zagovarjala, da jo zaradi povožene krave ne zadene nobena krivda, češ, da je vsega tega kriv pastir. Ali pastir na noben način ne more biti kriv, ali mar misli državna železnica, da bode pastir vsako kravo posebej na vrvički skozi rampe gonil. Na ta način bi morala imeti vsa Zirovnica 70 pastirjev, da bi se na omenjenem kraju ognili kake nesreče. Po izjavah večjih posestnikov je resnica, da je kriva državna železnica radi nepravilnih ramp. Torej svetujemo državni železnici naj povoženo kravo plača M. Čop. Dalje omenimo še to, naj bi državna železnica kakih 20 korakov zgoraj omenjenih ramp, ker je dosti visok svet, napravi most čez železnico mesto omenjenih ramp. Potem se

ne bode zgodila nobena nesreča, in bi bilo konec vednih preprirov.

Iz Planine. Priprave za našo vrtno veselico sv. Cirila in Metoda so v polnem tiru. Poskrbljeno je v vsakem oziru za izvrstno zabavo, kakor tudi za duševno razvedrilo in telesno okrepčilo. Naše brhke gospe in gospodične, ki bodo stregle v raznih paviljonih, si pridno vežbajo in mažejo svoje nežne jezičke, ter so sklenile ta dan tekmovali v zgovornosti in postrežljivosti. Tudi diletantje pridno pripravljajo burko »Mutasti muzikant«. Naročili smo tudi tam iz daljne Hrvaške brata Hrvata, ki nam bo prav na pristen način spekel tolstega jančka. Da pa ne bo mladina v prevelikih skrbih naj omenim, da se postavlja tudi obsežno plesišče, na katerem se bo lahko ob zvokih slavnoznanne mestne godbe iz Postojne prav prijetno zavrtelo. Ne smem Vam pa pozabiti povedati, da nam bo slavni salonski orkester iz Postojne zapel nekaj prav ljubkih mešanih zborov. Kakor vidite ne bo naša veselica kar tja v endan. — Želeži bi bilo le, da bi nam bila sreča mila — mislim namreč — da bi nam prizanašal Jupiter pluvius ta dan. Druga želja, ki jo gojimo bi pa bila, da bi bila vsa bližnja in daljna okolica planinska na naši veselici častno zastopana. Sosedje planinski, bližnji in daljni, v nedeljo dne 16. t. m. vsi v Planino na veselico — ne bo Vam žal. Videli bode, kako znajo biti Planinci hvaležni — bodite prepričani, da Vam obisk o priliki pošteno vrnejo. Na veselico svidenje torej!

Vaščan.

DNEVNI PREGLED.

Novi roman »Dneva«. V jutrišnji številki začne izhajati zanimiv zgodovinski roman »Spomini napoleonskega huzarja«. Na ta podlistek opozarjamo svoje čitatelje, ki najdejo v tem romanu opisane vse zanimivosti iz slav- Napoleonskih dni, ki so vznemirjali tudi naše pokrajine. Slovenski fantje so šli s slavn- Napoleonom armado v osrčje Rusije, borili so se pod njegovo zmagovalno zastavo na mnogih bojiščih. In vse te boje opisuje naš novi roman! Zato opozarjamo čitatelje na to delo!

Na kaj se je pozabilo? Na nekaj važnega se je pozabilo: za Aškerc se ni izdal noben parte. To je nekaj popolnoma napačnega. Ne gre tu za naše bližnje domače ljudi, dasi bi bilo prav, da se tak parte pošlje na vsa narodna društva in na vse važnejše osebe — gre tu za tujino. Gospoda, mi nimamo pesnikov in umetnikov samo zato, da jih doma s kritič- kanji in očitki obmetavamo, mi jih imamo tudi za to, — ali vsaj imeti bi jih morali — da nas predstavljajo pred tujino, oz. da jih mi pokažemo tujini. Tako priliko je treba vendar porabiti za to, da opozorimo nase tuice. Poglejte, kako se to dela drugod. Parte bi se bil moral poslati raznim akademskim društvam v Zagreb, Prago, Beograd, Sofijo, Petrograd, Pariz, Stockholm in v Atene kajti povsod tam je bilo znano Aškercovo ime. Poleg tega so razna slovanska književna društva itd. Značilno je, da tuji n. pr. češki časopisi še včeraj zjutraj niso imeli vesti o njegovi smrti. To smo zamudili in smo storili napačno, kajti malo imamo in vsaj to, kar imamo, ne skrivajmo doma. Ravno Aškerc je vzbujal zanimanje v tujini za nas in ni prav, ako se zamudi prilika, da damo slišati osebi, da še živimo.

približal k njej, pokleknil, prijel jo za mrzlo roko ter vtisnil dolg poljub na ledene ustnice; na to je poljubil njeno čelo, kjer se je že strdila kri. Ali ji je povedal, ali ji pošepetal nekaj, ko ji je podaval ta poslednji poljub za slovo, ali ji je rekel: »Na svidenje ondi Rada!« to se ni moglo slišati vsled streljanja od zunaj in radi pleskote krogelj znotraj. Zavil jo je v svoj plašč. Ko se je Bojčo zavaljal, so mu debele solze curkoma tekale po licu.

V teh solzah je bil cel ocean muk. Kdo ve, nemara tudi gotovi del hvaležnosti do Previdnosti!...

XVI.

Pogin;

Ob času tega poslednjega in nemega slovesa, trajajočega le pol minute, se je Sokolov sam boril s kakih sto glav močnim sovražnikom. Nakrat se je obrnil nazaj in videl Rado... Lasje so mu stopili po koncu na glavi, oči mu zagorele v plamenu kakor tigru in ves, ne iskajoč zavetja, se je prikazal pri vhodu, izpostavljen krogliam, ter zaklical ordi v čistem turškem jeziku:

»Garjevi psi! drago plačate vsako kapljo bosgarske krvi!« in vstrelil iz revolverja.

Tolpa se je z novo besnostjo zakadila proti nedostopni trdnjavi, v kakoršno se je izpremenil podrti min... Zversko rjovenje, za katerim je sledilo novo streljanje, je pretresalo ozračje.

»Ah!« vzdihne doktor ter izpusti revolver. Ena krogla ga je ranila v desnico. Neizreklija groza in obup se je izražal na njegovem licu. Ognjanov, ki je streljal v tolpo, tudi že krvav, je to opazil in vprašal:

»Trpiš, brate?«

LISTEK

Pod jarmom.

Roman iz bolgarskega življenja pred osvoboditvijo.

(Konec.)

Tosun - bej je pripeljal svojo ordo in ji sam osebno zapovedoval. Poprej, nego se je prikazal na rebro, je zaprl dolino in tako sliče- no z obročem obel puntarje, ali bolje — puntarja, kajti bil je prepričan, da je le Ognjanov v mino.

Poprej, nego je dal streljati, je Tosun - bej zapovedal, naj mu zakrijejo po turški:

»Vdaj se, konsules komita!«

Samo odmev od rebra mu je odgovoril.

Rada je počenila v kot in onemela.

»Pogum, Rada!« reče ji Bojčo z žalostnim glasom.

Ona mu je dala znamenje z roko, kakor bi hotela reči: »V Klisuri sem se bala, ko sem bila sama in zavržena. Sedaj se ne bojim umreti ob enem s teboj, ker me ljubiš... Boš videl...«

Bojčo je sporazumel junaški smisel tega nemega odgovora in oči so se mu ovlažile.

Trenutki so minevali.

Ognjanov in Sokolov, priplepljena k steni, da bi čim manj bila izpostavljena, sta stiskala revolverje. Metala sta pogled proti obema rebrom, od koder sta vsaki hip pričakovala, da se vsule na nju ploha.

Minila je minuta. Zdelo se je, da je bil to rak, dan od Tosun - beja.

Nato so jelo pokati puške od zapadnega rebra, oglasile so se s vzhodnega ter zagromele iz doline. Obleganci so slišali, kako so žvižgale krogelje skozi predor v krov, skozi špranje v steni, kako se zaletavale v kamenje in potem sploščene padale jim k nogam.

Balkanska dolina je zajejala.

Nakrat je streljanje vtihiilo.

Navzlic temu, da je ograja bila polna lukenj, je vendar le čuvala naše tri nesrečneže. Nihče ni bil poškodovan. Samo Rada je omedlela in razprostrta ležala na tleh. Pogum je zapustil brezprosto devo. Robec ji je padel z glave in njeni črni lasje so se valjali ob njeni rami v prahu.

Drugo streljanje bo gotovo kmalu sledilo in če bo Rada tako ležala, izpostavljena bo krogliam.

Ognjanov se je sklonil, vzel jo na roke ter jo prenesel v kot, ki je bil najbolj skrit in pod glavo ji je položil culjo. Premikal jo je, toda ona se ni prebudila; ležala je brez zavesti in brez občutka od tega, kar se je godilo okrog nje. A tu pri pogledu na to prekrasno, oblede- lo lice, z zaprtimi očmi in zasanelimi ustni- cami, na to nesrečno devojko, ki je zvezala svojo usodo z njegovo in od katere se je moral posloviti pri mučni predslutnji, kaj jo čaka, ako je njegova roka ne bo več branila pred temi zverinami, se je obupna, kruta žalost izražala na njegovem licu.

»Kaj, ko bi ji sam vzel življenje?« je pomislil.

Ker iz mlina ni bilo odgovora, so napad- niki postali drznejši; prikradli so se doli nižje za kamenje ter se približali dolini. Mlin je bil tesneje obkrožen in trenutek odločnega de- janja je napolnil.

»Vdaj se, komita!«

Noben odgovor.

Nakrat se je s pleskom, treskom spustila na mlin cela ploha krogelj. Ob enem z napor- nim streljanjem so se tudi Turki bližali čim- dalje bolj... A ker je mlin le še molčal, so se prepričali, da v njem skriti puntar aima oro- žja. Krogelje so neprestano pleskale ob steno in nastopanje Turkov je bilo podobno napadu.

Turki so se znatno približali. Nastala je odločilna minuta. Ognjanov je stal pri oknu, doktor pa pri vhodu.

Pogledala sta drug drugega in slehrni je izstrelil svoj revolver v gosto trumo sovraž- nikov. Ta nepričakovan upor je zvalil tri Turke na tla ter izdal moč v mino. To jih je zbegalo, pa le za trenutek. Klisurski zmago- valci so s tuljenjem planili proti nevarni ograji.

Nekateri so streljali z rebra, drugi proti pre- dorom v mino, hoteli preprečiti, da bi se bran- itelji ondi ne prikazali in streljali na napad- nike. Nastal je pravcat napad.

»Doktor, treba je umreti! Z Bogom na veke, brate!« se je poslovil Bojčo.

»Z Bogom, brate!«

»Doktor, nihče jim ne sme pasti živ v roke.«

»Nihče, Bojčo! Imam še štiri naboje; ene- ga prihranim zase.«

»Jaz prihranim dva, doktor. In Ognjanov se je nehote obrnil proti Radi, katera je ležala ondi stegnjena, toda njeno lice je postalo ble- do kakor platno; z leve strani prs ji je žuborel vrecel rdeče krvi in se stekal curkoma po gu- bah obleke... Odletela krogla jo je zadela. Bila je mrtva. Iz omedlevice je prešla nakrat v večno spanje.

Sedaj je Bojčo zapustil svoje mesto, se

Predsmočnojem zvečer ko se je po mestu razvedelo, da je pripravljen mrtvaški oder v »Narodni dom« in je prišlo na tisoče ljudi v »Narodni dom« in le škoda, da se ni pesnika že preje prepejalo, ker so morali ljudje odhajati, ne da bi se bili mogli pokloniti. Od šestih do 9. zvečer so se vrstile cele vrste na stopnicah v »Nar. domu.«

Aškerca v nemškem prevodu. Včeraj je obiskal našo redakcijo prof. Glaser, ki nam je naznanil, da ima pripravljeno lepo zbirko Aškerčevih poezij v nemškem prevodu. Zbirka obsega okoli 40 pesmi pod naslovom: Aus dem Orient und Occident. Bilo bi želeli, da bi ta zbirka kajalno zagledala beli dan, ker so Aškerčeve poezije dela, ki spadajo v svetovno literaturo, Aškerca je bil učenec prof. Glaserja.

Kakor smo slišali, je šla naša preprandija na izlet — da se je ognila pogrebu. Sploh so si naše šole čudno pomišljale. Učenci v vseh letnikih in razredih deklamirajo Aškerčeve poezije — za pogrebom pa bi naj ne šli. Ali ni to čudno? Tako se skrbi, da bi ne odšel kak tital svetnika.

Umri je g. Rekar, oče dr. Rekarja. Pokojnik je bil pred sinočnjim se na častni straži pred mrtvaškim odrom pesnika Aškerca v mrtvašnici. Ko je prišel domov, mu je postalo slabo in je proti jutru umrl. Naše sožalje.

Necuverna klerikalna podvajanost. Profesor dr. Simon Dolar nevarno ranjen. Nekaj naravnost nezasišane se je zgodilo včeraj v bližini škofove gimnazije v St. Vidu pri Ljubljani, temu zagrizenemu klerikalnemu gnezdu. S popoldanskim gorenjskim vlakom sta se peljala iz Kranja »Sokol« in »Narodna čitalnica« proti Ljubljani, da izkažeta zadnjo čast nepozabnemu pesniku Antonu Aškercu. Ko je dospel vlak v St. Vid, je neki klerikalni pobalnik vrget v vlak precejšen kamen. Kamen je takoj šipno razbil in padel v voz. Poleg okna je stal ravno profesor na kranjski gimnaziji dr. Simon Dolar, podstarosta »Sokola« in predsednik »Narodne čitalnice« v Kranju. Drobci razbite šipe so padli s tako silo dr. Dolara v oči, da je zadobil okoli očes in na nosu več poškodb. Par drobcev je gospodu profesorju padlo tudi v oči. Ko je prišel dr. Dolar v Ljubljano, je takoj odšel k dr. Rusu, ki mu je potegnil drobce iz očes in podelil prvo pomoč. Atentat na kranjskega »Sokola« je bil očividno aranžiran. Krekovi in Terseglovski nauki rode torej od dne do dne lepše sadove. Kmalu se bo zgodilo, da naprednjak pred klerikalnimi pobalniki ne bo varen niti v vlakcu. Pobalnik je seveda takoj po izvršenem »junakškem« delu prav po klerikalni navadi pobegnil. Pozivljamo državno pravdnštvo v Ljubljani, da se zainteresira za to stvar in odredi vse potrebno, da zločinec ne uide roki pravice.

Kazino. Včeraj popoldne se je priprist človek iz dežele vsedel za kazinotsko mizo pred Zvezdo in zahteval v slovenskem jeziku kavo. Dobil je seveda ni, pač pa so ga prav surovo nagнали in poklikali stražnika. Stražnik je bil — čisto razumljivo — takoj na licu mesta in je, da bi kazinotske natakarije podučil, kaj je njih dolžnost, tuja takoj aretirati. Tu pride mimo neki Tržčan, ki se za aretiranca zavzame in policajšču počuč, da ima vsak miren človek v kavarni pravico zahtevati, da ga postrežejo. To je bilo učenemu policajšču že preveč. Misli je, kaj boš ti mene učil, in še njega aretirati radi vmešavanja v službene posle. Odpeljal je takoj oba na magistrat in ju legitimiral. Ta policaj v resnici zasluži, da že danes avanzira.

Čudno smolo ima novomeška ženska podružnica sv. Cirila in Metoda. Menda že štiri leta zaporedoma, ko je priredila družbeno veselico, ji je ponajgalo slabo vreme. To pot so si dame izbrale nedelo po sv. Metodu, ko je bil lep dan. Prostor veselice so si dame izbrale pri g. Windischerju v Kandiji. Vse je bilo pripravljeno kar se popoldne ravno ob začetku pripodi od Gorjancev nevihta, ki sicer v Novem mestu ni bila bogve kaj, ali vendar je mnogo škodovala naši družbi. Veselica se je mogla pričeti šele proti večeru, ko se je zvedrilo. Vkljub tej zapreki je bila veselica dobro obiskana. Ker imajo dame leto za leto... smolo z vremenom, naj enkrat poizkusi svojo srečo moška podružnica. Namesto da moški

»Ne, tako poslednji naboj sem izstrelil, pozabil sem...«

»Imam še dva v svojem revolverju, vzemi,« reče Ognjanov ter poda orožje Sokolovu. »Sedaj naj vidijo, kako umira bolgarski apostol!« In izvlečši zdravnik velik atagan izza pasu, skoči skozi duri, spusti se med tolpo, razdajajoč grozne rane na desno in na levo.

Brez dna, pol ure je vsa orda zmagoslavna, razbrzdana, polno vesela stekla v dolino z Ognjanovo glavo, nataknelo na drog. Doktorjeva glava, zdrobljena na kose z nožmi (prvo rano — s kroglo — si je zadal sam doktor) ni mogla služiti za trojevo.

Tudi Radi so pustili njeno glavo — a to iz političnega vzroka: Tosun — bej je bil bolj zviti, nego Tumrušija.

Za njimi so peljali na vozu pobite in ranjene.

Orda je z divjim krikom prihrula v mesto, ki je bilo praznejše in bolj molčeče nego zapuščeno pokopališče. Na trgu so zasadili trofeje.

Samo eden človek je hodil ondi slično prikazni.

To je bil Munčo.

Ko je spoznal glavo svojega ljubljence Rusiana, je vpri vanjo zlobne, znorele oči in v vsej zaplavi slin izrekel ogromno oštevko na Mohameda in sultana.

Obešili so ga na mesnici.

Ta blazen človek je bil edini, ki si je drznil protestirati.

KONEC.

podpirajo čuke, ki se potem iz njih norce delajo naj se raje bolj vestno oprimejo stvari, ki služijo napredni in narodni ideji.

Škandal pitna-voda v Novem mestu. Zdal ko se vse dela na to da se Dolenjska dvigne iz sedanje zanemarjenosti in pozabljenosti na višek gospodarske in kulturne tekme z drugimi deli države, se Novomeščani še nič ne ganejo, da si pridobijo res zdravo, okusno pitno vodo. Novo mesto ima sicer svoj vodovod menda že blizu 10 let, toda kakšen je ta vodovod, oziroma kakšna je voda iz tega vodovoda, o tem se vsakdo lahko prepriča, kdor jo pogleda v kozarcu ob času če je ne nekoliko dežja padlo po Gorjancih, izpód katerih je vodovod napeljan. V nedeljo je bila po okolici Gorjancev nevihta. Že v ponedeljek dopoldne je postala voda iz vodovoda motna, popoldne pa tako škandalozno umazana, da je ni bilo mogoče živjeti. Če se je voda pustila v kozarcu nekaj čaka stati, se je pokazalo palec debelo blata in v tem blatu je gomezljalo vse živo: razni črvi in gliste in kar je še take okusne »zverine«. To je dejstvo, ki ga je lahko vsakdo preiskusil in ki ga tudi gospod župan sam ne more utajiti in on še tem manj, ker je svojas še kot podžupan v javni seji javno kritiziral ta škandal za dolenjsko metropolo. Zdal je njegova dolžnost, da to, kar je kot podžupan kritiziral, kot župan popravi in odpravi. Sicer pa bo treba o tem škandalvodovodu izpregovoriti resno besedo.

Andrejka pi. Livnogradski v nemški kritiki. Jardi majar pl. Andrejka in i. kot vojaški pisatelj med svojimi kameradi lep ugled. Dokaz temu je velika zgodovinska ilustrirana knjiga »Geschichte des k. u. k. Infanterie-Regiments Ritter von Milde Nr. 17 1674 — 1911.« ki jo je spisal Ferdinand Strobl von Ravelsberg in ki jo je izdal Bamberg v Ljubljani v dveh debelih knjigah. V I. knjigi na strani 371 je tudi Andrejkova slika in njegov životopis. Tukaj čitamo sledeče stavke: »Njegova knjiga »Slovenski fantje« mu zagotavlja opravičenost, da velja poleg Prešerna za najboljšega interpretata slovenske ljudske duše, in zato ni izključeno, da se bo Andrejkovo ime nekdanje svetilo kot zvezda na literarnem nebesu. V načinu, kako se je Andrejka zavzel za slavo polka, stoji osamljen.« — Lepe, velike besede. Čisto prav je, da se pohvali slovenski vojaški pisatelj tudi v nemški zgodovini, in resnica je, da je Družba sv. Mohorja napravila svojim udom veselje iz Andrejkovo knjigo »Slovenski fantje.« Toda pl. Andrejka ne bo razžaljen, ako se nam zdi primerjanje Prešerna s pisateljem »Slovenskih fantov« — mijo povedano — zelo neumestno in neokusno. Za Prešernom je še dolga vrsta slovenskih umetnikov, poetov in romanopiscev, ki so bili izborni interpreti slovenske narodne duše. In baš včeraj smo pokopali zopet enega velikana, ki tvori s Prešernom in Gregorčičem najkrajše trojico, našega Aškerca. No, seveda, Aškerca ni bil gardist, niti infanterist, toda bil je maršal v vojski slovenskih poetov.

Kako se vzor — katoličani obnašajo pri procesiji. Telovi procesiji v Novem mestu (v četrtki) in v Smihelu (v nedeljo) ste pokazali pravo sliko sedanje klerikalne politike na Kranjskem. Pri novomeški procesiji sta se izmed mestnega občinskega sveta udeležila le dva, ki sta gosta znanega »Oberčuka« v Kandiji. Nasprotno pa se je mestna hranilnica polnoštevilno letos udeležila pri procesiji. Pravijo, da je napredna Mestna hranilnica bolj pobožna, kot klerikalna tovarišica v Kandiji; ker pri svoji procesiji ni nikomur napote delala, Smihelske procesije se je udeležil tudi bivši deželni glavar, ki je imel za par najbolj katoliškega župana. Ker pa sta oba pozabila rožni venec doma, sta svojo pobožnost idoča tik za »nebom« izkazovala na ta način, da sta vsak na eno stran kontrolirala, kdo vse je ob procesiji zijala prodajal. Šuklje je bil ravno tak videti, kot takrat, ko je še kot deželni glavar v Ljubljani ustavljal mestne stražnike na cesti. Vsakega posebej si je ogledoval spotoma, župan na njegovi levi mu je v oblastni pozi asistiral. Ljudje, ki so procesijo gledali bolj od daleč, so dejali, da bi bila ta dva možakarja storila več v božjo čast, če bi bila lepo ostala doma, kakor pa da sta tik za nebom igrala policaja. Če tudi procesije dandanes nimajo več svojega prvotnega pomena, vendar so se začele preočito kazati, da so le oblika brez vsebine, le nekake politične klerikalne demonstracije.

Češki industrializem. Cenjeni gospod urednik! V zadnjem odstavku Vašega poročila v včerajšnji številki o »Vzrokih razkola v socialni demokraciji na Češkem« vrinilo se je malo nesoglasje glede češkega industrializma, ki nikakor ne napreduje tako, kakor bi marsikdo pričakoval od tako številno in finančno močnega naroda, dasi ima na razpolago veliko številno trgovskih in strokovnih šol vseh vrst. Najbolji dokaz je zato velika hiperprodukcija izobraženih moči, ki morajo iskati kruha v tujini, ker jim doma primanjkuje podjetij, v katerih bi se mogli uveljaviti. Za tako bogato nadarjen narod, ki je tudi v Avstriji sploh najnaprednejši, drastični dokaz temu je mlado-boleslavška ženska kandidatura) je pač na mestu želja, naj se tudi češki industrializem dvigne na ono višino, kakoršna mu pripada zbog svojega napredka, izobrazbe, številnosti in gospodarskega položaja. V razmerju vseh teh dejstev bi moral biti češki industrializem gotovo na višji stopnji kot je, žal, da je Čeh pri vsej svoji izobrazbi, vztrajnosti in obratnosti vse še premalo podjeten. Najodličnejše mesto zavzema v Avstriji brezdvomno agrarizem, ali — recimo — agrarni industrializem, posebno pa tovarne za sladkor in pridelovanje sladkorne pese, pivovarji in pridelovanje hmelja, cikorijska pesa in tovarne za kavine primesti, nadalje cvete tudi železarstvo in strojništvo, kakor n. pr. v Král. Dvoře, na Kladnu, v Blansku, Vitkovčicah, Adamově itd. Nato so tekstilne tovarne v Krkonosích, Nachodu, sukno v Humpolcu, perilo v vzhodni Češki itd. Ne rečem, da je češka industrija majhna sama

na sebi v primeri z ostalimi faktorji v češkem narodu je nezadostna. Na Angleskem in v poslednjem času tudi v Nemčiji prevladuje industrializem, tega pa na Češkem ni. Na primer tovarne za papir ni niti ena v čeških rokah. Brezdvomno pa so še druge stroke, ki bi se ob zadostni podjetnosti mogle izbornu uveljaviti ne samo na Češkem, temveč tudi med ostalimi Slovani. Toda tudi v tem oziru opazimo v poslednjem času razveseljiv napredek. V Srbiji se je ustanovila tovarna za sladkor, v Ljubljani imamo Kolinsko tovarno itd. Tudi češka veletrgovina je silno razvita ne samo na Češkem, ampak — lahko rečemo — po vsem svetu, ne smemo pa zamenjavati pojma industrializma s trgovino, ki se sicer eden družega dopolnjujeta. Za sedaj moramo občudovati pri Čehih predvsem njihovo kulturo, čut za umetnost in etiko in končno tudi njihovo svetovnoznano — godbo. Zahvaljujoč se Vam, bležim z vsem spoštovanjem udani Fran Radešek.

»Domovini« so darovali g. inženir Žužek namesto venca na krsto A. Aškerca 20 K. — Zupančičevo stalno omizje, ker se ni moglo udeležiti prireditve »Domovine« 15 K. — G. Jan. Svetlin na magistratu 5 K pod geslom: »Ta najdebelsi, da bi slušali.«

Danes zvečer igra v gostilni pri »Leonu« v Florijanski ulici št. 6 »Šramel-kvartet«. Opozorjamo na današnji oglas.

Kinematograf »Ideal«. Danes zadnji dan krasnega sporeda. Zanimiv je Pathe Journal z najnovejšimi posnetki, moda itd. »Nje moška vloga«, krasna ameriška veseloigra. »Mlini na veter« krasno kolorirana drama. »Maščevarje«, ki se ne posreči je tragedija v 2 dejanjih. Igrajo izborni igralci. »Tekmec v kovčegu«, imenitna veseloigra z Max Linderjem. Jutri specialni večer z dramo »Levi so usli«.

DRUŠTVA.

Moška podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Novem mestu sklicuje redni občni zbor na soboto dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilnico gospe Tučkove.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Vipavi priredi na nedeljo dne 16. junija t. l. na »Policah« v drevoredu vojaškega vežbališča veliko ljudsko veselico z sodelovanjem vojaške godbe 47. pešpolka iz Gorice. Vsi p. n. prijatelji in prijateljice dobre in neprisiljene zabave pohitite ta dan v raj Kranjske dežele, kjer bo skrbljivo za vsestransko zabavo in razvedrilo. V raznih paviljonih pa boste imeli priliko si privoščiti dobra želodčna krepčila, pri katerih se gotovo ne pozabi na kozarec rujne vipavske kapljice, katera človeka poživji in mu ubere strune za lepo slovensko pesem. Zato v nedeljo vsi v Vipavo, na neprisiljeno zabavo.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani priporoča svoje računke, oziroma gostilniške listke. Mnogo narodnih gostiln, kavarn in trgovin se še vedno nahaja, kjer ne dobimo računskih listkov. Naša sveta dolžnost bodi, da zahtevamo pri plačilih vedno družbene računke listke. — Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi vse oskrbnike, ki še letos niso odprli nabiralnice, da nabiralnico izpraznejo še ta mesec ter odpošljejo nabrane prispevke vodstvi blagajni. — Ciril Metodove podružnice se naprosijo, da dopošljejo svoje nabrane članarine in druge prispevke od prvega polletja vodstveni blagajni.

Pogreb pesnika Aškerca.

Zjutraj.

Na vse zgodaj zjutraj, ob štirih zjutraj so prepejali umrlega pesnika Antona Aškerca iz mrtvašnice deželne bolnice v »Narodni dom«. Pogrebni zavod Jos. Turka je pripravil že včeraj zvečer ahd v veliko dvorano za zadnji sprejem preminulega pesnika velikana. Do desetih zjutraj je trajalo postavljanje mrtvaškega odra in okraševanje prostorov. Toda že na vse zgodaj so začele romati nepregledne množice prebivalstva proti hiši žalosti. Zjutraj so izkazali zadnjo čast pesniku okoličani, ki so prišli na trg, in niso zamudili, da počaste umrlega Aškerca. Najpriprostejši ljudje so prihajali v Narodni dom in polagali na mrtvaški oder priproste poljske cvetke, mlekarice, branjevke in prodajalke na trgu, vse so smatrale kot svojo dolžnost, da izkažejo zadnjo čast umrlemu velikanu svojega naroda. Priprosti slovenski narod iz ljubljanske okolice je dokazal, kako zna ceniti umrlega.

Dopoldne.

Ko je bil oder v zgodnjih dopoldanskih urah postavljen, je še vedno trajal naval občinstva; služkinje, ki hodijo na trg so poseale prostor žalosti, matere so pripeljale neodraste otroke, da vidijo nesmrtnega slovenskega pesnika na mrtvaškem odru, vrstile so se množice, brez razlike stanu, narodnosti in verskega prepričanja in strankarstva, vse sloje prebivalstva je združevalo ob krsti velikana — poeta — veličanstvo smrti in čut ob izgubi neumrlega pesnika. In ko so se zaprle delavnice in tovarne, romale so nepregledne vrste dijaštva in delavstva v Narod. dom poklonit se manom Antona Aškerca.

Vhod v veliko dvorano »Nar. doma« je črno drapiran, med srednjimi vrati pa leži na podstavku v kajnosti krsti truplo umrlega pesnika. Ves posut je bil s cveticami, ob strani so gorele visoke sveče in razsvetljevale črni prostor. Nepremično pa je stala ob obeh straneh krste častna sokolska straža. Zunaj na hodniku pa je razstavljena velikanova množica vencev ter v zelenih vencih napisi vseh njegovih del.

Opoldne je bil naval k hiši žalosti naravnost velikanšk. Cele procesije ljudi so prihajale in odhajale, a vsem je bila žalost v očeh. Ne prestano so nosili od vseh strani vence in šopke, dame in otroci so prihajali in obsipali mrtvaški oder z rožami. Iz dežele, iz vseh slovenskih krajev so prihajali ljudje, da izkažejo zadnjo čast nepozabnemu Aškercu, da se udeležijo njegovega pogreba.

Pred pogrebom.

Okoli četrte ure se je začela pred Narodnim domom, kjer je visela črna zastava zbirati velikanska množica ljudstva. Bilo je na tisoče ljudi. Vedno nove množice so prihajale v Narodni dom, da pogledajo zadnjikrat v obraz pokojnemu pesniku velikanu. A bilo je že prepozno. Na stotine ljudi je moralo oditi. Krsto, v kateri je ležal Aškerca, popolnoma posut s cveticami, so zaprli za vedno in odnesli v vežo Narodnega doma.

Sprevod.

Med tem so se uvrstile sokolske vrste in razna društva na vrtu Narodnega doma, od koder so odšli naprej po Bleiweisovi cesti. Množica okoli Narodnega doma je napravila lep okvir v katerega so stopili razni deputati in zastopniki raznih korporacij. Ob Narodnem domu je stala vrsta dijakov, ki so trije in trije nosili vence, poleg njih pa 14 vrst deklic, ki so nosile lipove vence z napisi pesnikovih del. »Ljubljanska pevška župa« — brez »Glasbene Matice« (par pevcev se je prostovoljno udeležilo petja) je zapela pesem »Človek glej končanje svoje...« Tožni akordi so odmevali mogočno ob pročelju »Nar. doma« in so se izgubljali nad molčečimi množicami. Krsto je pokropil pater frančiškan in na to se je začel sprevod pomikati. Na čelu sprevoda je jездilo deset sokolov na konjih (jahalni oddelek »Ljubljanskega Sokola«), za njimi so šle šole v sledečem redu: II. drž. gimnazija, I. drž. gimnazija, realka, licej — za šolami se je uvrstila godba »Slov. Filharmonija«. Za godbo je sledilo 7 sokolskih zastav, njim na čelu ljubljanska sokolska zastava, za zastavami je stopalo 200 sokolov iz Ljubljane in okolice. Za sokoli so sledila akademična društva Triglav, Sava, Ilirija pod akademično triglavansko zastavo. Tem so sledile zastave pevskih društev »Slavica«, »Ljubljanskega Zvona« in »Lire«, nadalje Trboveljsko gasilno društvo z zastavo, Slov. tesarsko in zidarsko društvo z zastavo. Vsega skupaj je bilo 15 zastav. Za zastavami so stopali pevci »Ljubljanske pevške župe« — Za pevci so sledili venci, ki so jih nosili dijaki vseh zavodov. Bil je krasen pogled na ono dolgo vrsto, ki je kazala, kako mnogi so hoteli izkazati zadnjo čast mrtvemu pesniku. Vencev je bilo 37.

Venci.

Vence na grob pokojnega nepozabnega slovenskega pesnika velikana so položila sledeča društva, korporacije, zastopi in zasebniki s sledečimi napisi:

1. Mestni deklški licej.
2. Slovenskemu velikanu — Lublaušči Češi.
3. Svojemu članu — »Sokol« v Ljubljani.
4. Pesniku velikanu — društvo »Branibor« v Ljubljani.
5. Lepe pozdrave — V. licej.
6. Mestna občina Ljubljanka.
7. Rodbina notarja Hudovernika v Ljubljani. — Prijatelju trpinu — zadnji pozdrav.
8. Maturanti I. drž. gimn. v Ljubljani — pesniku značaju.
9. Nepozabnemu prijatelju — Gojmir Krek.
10. Pisateljsko podporno društvo — svoje-mu častnemu članu.
11. Izobraževalni klub ljubljanski — Slovenskemu pesniku.
12. Valentin Krisper.
13. Svojemu dragemu prijatelju — Ivan Hribar.
14. Društvo magistratnih uradnikov — Svojemu zvestemu članu.
15. Društvo slovenskih učiteljic.
16. Založba Kleinmayr-Bamberg — Znamenitemu pesniku.
17. Slavnemu sošolcu — dr. Požar.
18. Matica Hrvatska — Antonu Aškercu.
19. Antonu Aškercu, velikanu in pesniku — Anton Trstenjak.
20. Matica Slovenska — Antonu Aškercu.
21. Tržaški Slovenci — Velikanu pesniku.
22. Slovensko izobraževalno in podporno društvo v Opatiji — Velikemu pesniku.
23. Slovenskemu pesniku — Prosveta.
24. Zaveza avstrijskih učiteljskih jugoslovanskih društev — Pesniku prvu.
25. V delih svojih sam boš živel večno — Mladika.
26. Bosanski Slovenci — Muslimani.
27. Pevcu pesmi o remogu — Slovenski socialisti.
28. Narodna čitalnica v Ljubljani.
29. Velikemu pesniku — Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov.
30. Velikemu pesniku — Dramatično društvo v Ljubljani.
31. Pesniku velikanu — Narodno ženstvo.
32. Iskrenemu rodoljubu, slovenskemu pesniku — Pedagoški tečaj.
33. Svobodna Misel.
34. Slavnemu pesniku — Njegovi oboževalci, (ilc raz. ljub. realke.)
35. Društvo hrvatskih književnika — Antonu Aškercu.
36. Bivšemu uredniku — Ljubljanski Zvon.
37. Vzajemnost — pesniku.

Vsi venci so bili iz samih najlepših svežih rožic. Okrašeni so bili s slovenskimi oziroma hrvaškimi trobojnicami, rdečimi, belimi, črnimi in modrimi trakovi. Venec slovenske sekale »Svobodne Misli« je bil iz samih svežih makoh, ki so bile privezane na palmov list.

Dela.

Za venci so nosile gojenke »Mladike« in H-ceja 14 lipovih zelenih vencev, v katerih so bili naslovi 14 njegovih del, v sledeči vrsti: Balade in romance — Lirsko epske poezije — Nove poezije — Izmailov — Četrtni zbornik poezij — Primož Trubar — Mučeniki — Zlatorog — Junaki — Jadranski biseri — Akropolis in piramide — Pesnitve — Ruska autologija — Poslednji Celjan — Zeleni venci so imeli bele trakove — vsak venec so nosile tri deklice. Za njegovimi deli je sledil voz s patrom in za njim krsta.

Krsto je vozilo dva para konj. Ob krsti so stopali pogrebni slugi, magistratni slugi in ob kraju sokoli. Krsta je bila preprosto posrebr-

Jena s črnimi robovi. Za krsto so šli najprej sorodniki, med njimi dva brata, ena sestra in nekaj daljnih sorodnikov.

Na to so šli zastopniki mesta Ljubljane, njim na čelu župan dr. Ivan Tavčar, ob njegovi strani ravnatelj Ivan Hribar, za njimi mestni občinski svetniki in zastopniki magistrata. Za njimi so se uvrstile razne deputacije slovenske in slovanske. Naravno je, da so se pogreba udeležili zastopniki slovenske umetnosti, pesniki, pisatelji, slikarji, z drugih gostov smo zapazili prof. K. Glaserja, ki je bil pesnikov profesor, in prof. A. Bazalo, zastopnika Hrv. književnikov in Hrv. Matice in druge. Njim so sledili zastopnice narodnega ženstva njim na čelu gospa županja dr. Tavčarjeva v spremstvu mnogih dam in gospej iz vseh narodnih krogov.

Pogreba so se udeležila sledeča društva in deputacije.

a) Kranjska:

1. Žirovnikov Zbor v Št. Vidu nad Ljubljano.
2. Pevsko društvo »Slavec« z zastavo.
3. Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« z zastavo.
4. Organ, svobod. nar. napred. dijaštvo.
5. Akad. fer. dr. »Sava« v Ljubljani.
6. Ljubljanski pevski župa.
7. Društvo jug. žel. uradnikov.
8. Tel. dr. »Sokol« v Škofji Loki.
9. Telov. dr. »Sokol«, Vič.
10. Tel. dr. »Sokol« Štepanja vas.
11. Tel. dr. »Sokol« Moste pri Ljubljani.
12. Tel. dr. »Sokol« Kamnik.
13. Novomeška sokolska župa (7. zastopnikov).
14. Tel. dr. »Sokol« v Kranju.
15. Celjska sokolska župa.
16. Tel. dr. »Sokol« Radeče.
17. Tel. dr. »Sokol« Šiška.
18. Tel. dr. »Sokol« Št. Vid.
19. Tel. dr. »Sokol« Ljubljana.
20. Tel. dr. »Sokol I.« Ljubljana.
21. Tel. dr. »Sokol II.« Ljubljana.
22. Zaveza avstr. jugosl. učit. društev.
23. Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.
24. Društvo Slov. profesorjev v Ljubljani.
25. Akad. fer. dr. »Prosveta«.
26. Izobraževalni klub, Ljubljana.
27. Narodna Čitalnica v Kamniku z zastavo.
28. Narodna Čitalnica v Ljubljani z zastavo.
29. Dramatično društvo v Ljubljani.
30. Narodna Čitalnica v Škofji Loki z zastavo.
31. Pevsko društvo »Lira« v Kamniku z zastavo.
32. Deputacija Ciril Metodove podružnice iz Medvoda.
33. Kranjska Čitalnica z zastavo.
34. Slov. zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani z zastavo.
35. Napredno politično društvo za Kolizejski okraj.
36. Nadsvetnik Ivan Škerlj kot predsednik »Novomeške Čitalnice«.
37. Podružnica »Zveze jugoslovanskih železničarjev« v Ljubljani.
38. Zveza Slov. pevskih društev.
39. Slovensko gledališče (g. Danilo.)
40. Narodna socialna zveza.
41. »Vzajemnost«, Ljubljana in Šiška.
42. Požarna bramba — Radeče.
43. Politično in izobraževalno društvo za Vodmatski okraj.
44. Slovenska Matica.
45. Pisateljsko podporno društvo.
46. Ruski kružok v Ljubljani.

(Podajamo pregled po onih, ki so se vpisali. Zato je mogoče, da je več društev ostalo nezaznanih.)

b) Štajerska:

1. Akad. teh. dr. »Trglav« v Gradcu z zastavo.
2. Gasilno društvo v Trbovljah.
3. Tel. dr. »Sokol« Trbovlje.
4. Janko Lesničar, ured. »Slov. Naroda« za izvrševalni odbor »Narodno napredne stranke za Štajersko«.
5. Prof. Kožuh iz Celja v imenu Čitalnice.
6. Rudolf Pevec v imenu občine Mozirje in »Sokola«, katerega zvesti član je bil pesnik Aškerc, ko je kaplanoval na Štajerskem.
7. Dr. Fran Rozina in dr. Pavel Turner za »Mariborska narod. društva«.
8. Celjska sokolska župa.
9. Celjski »Sokol«.
10. »Sokol« iz Št. Jurja ob juž. železnici.
11. Požarna bramba iz Št. Jurja ob juž. železnici.

c) Primorska:

1. Slovensko izobraževalno in podporno društvo v Opatiji.
2. Dramatično društvo v Trstu. (G. Dragutinovič.)

d) Hrvatska.

1. Julije Benešić tajnik »Društva hrvatskih književnikov«.
2. Dr. Albert Bazala, vseučiliški profesor v Zagrebu v imenu »Matice Hrvatske«.
3. Kraljevsko zemaljsko kazališče. (Gospod Nučič.)

e) Bosna.

1. Čamil Garib v imenu bosenskih slovanskih mohamedanov.
- Pogreba se je udeležilo poleg tega mnogo narodnega občinstva, tako da je cel spored šegal od pošte do sv. Krištofa.

Na zadnji poti.

Sprevod se je pomikal po naznačeni poti po Bleiweisovi cesti, po kongresnem trgu, po Prešernovi ulici in po Dunajski cesti. Ob celi črti so bile ulice polne ljudstva. Lahko rečemo, da je stalo na ulicah 13 do 15 tisoč ljudi. Dan je bil krasen — solnce se je nagibalo na zaton — gore so se blestele v daljavi. Po ulicah je vladala tišina, ki so jo pretrgali le zdajpazda glasovi godbe. Tako je šla pesnikova zadnja pot mimo Trubarjevega spomenika in zdelo se je,

kakor da govori kameniti reformator: »Vrneš se, kakor sem se vrnil jaz... Po ulicah so gorele svetilke, vse trgovine — tudi nemške — razven ene — so bile zaprte. Posebno mnogo občinstva se je nabralo v Zvezdi — cel trg je bil zaseden — na Marlinem trgu pred Prešernovim spomenikom in pred pošto. V mnogih krajih je nastala velika gneča. Po celi Dunajski cesti je delalo občinstvo gost špalir. Med občinstvom je bilo toliko resnosti — da se je poznalo, da se te množice zavedajo važnosti velikega trenutka, ko slovenski narod pokopuje pesnika — misleca Aškercu.

Zopet in zopet so čitali ljudje naslove del: »Glej, vse to je napisal...«

Cel sprevod je delal veličasten utis — do-

stojen velikega pesnika.

Onih 14 vrst deklic v belih oblekah s črnimi pasi na rokah z zelenimi vency pred seboj je nudilo pred krsto krasen prizor. »Njegova dela so šla z njim do groba...«

Tako se je pomikal sprevod dobro uro po ljubljanskih ulicah; njegov sprevod je bil kakor triumfalni zmage.

Pred pokopališčem.

Že daleč na Dunajski cesti pred pokopališčem so tvorili dijak in dijakinje ljubljanskih šol špalir. Nasproti vhoda v cerkev so se postavili sokolski jezdeci. Kmalu se je pripeljala na vozu krsta, ki so jo Sokoli takoj dvignili in prenesli v kapelo. Ko je duhovnik odpravil običajne molitve, so Sokoli zopet dvignili krsto ter jo odnesli do grobnice. Za krsto so šli najprej sorodniki, nato nositelji vencev in dekleta z naslovi pesnikovih del. Pri vhodu na pokopališče se je žal pomešal vzorni red ki je trajal ves čas pogreba, občinstvo je drlo na pokopališče, da se približa grobnici.

Ob odprtem grobu.

Ko so Sokoli prinesli krsto k odprti grobnici, je bilo vse pokopališče, daleč naokoli prenapolnjeno občinstva, tako da so se morale korporacije z veliko težavo preriti do grobnice. Med tisoči ljudi je zavladala tišina, ko so spustili krsto v grob. Mimogrede omenimo, da je bilo nerada na pokopališču krivo dejstvo, da se je ob istem času vršil prav blizu grobnice nek drug pogreb, ter je zvočenje molilo svečanost veličastnega trenutka. Po končanem cerkvenem opravilu je zapel zbor pevske župe žalostinko: Usliši nas, Gospod, nakar je stopil na govorniški oder

Dr. Fr. Hešič.

ki je izvajal: Naglo je odšel od nas, tako naglo, da smo se komaj zavedeli, da ga ni več med nami. Umrl je pesnik mož, ki je dal zakladnico svojega duha svojemu narodu. Misel njegova, ki se je izražala v njegovih delih je bila izraz moči, volje, dejanja in duha. Sredi mnogih osebnosti se dviga markonitna osebnost Antona Aškercu. Kakor je bilo ostro njegovo življenje, tako je bila ostra njegova smrt. Zadej je padel sredi boja, ki ga je označeval, padel je sredi dejanja, ki ga je propovedoval! Tako pade hrast, tako pade junak! Sredi dela, boja in dejanja mu je neizprosna tragika usode zaklinala mogočniti: Jaz! In v istem trenutku, ko je sprejela zemlja vase tega duha oživele so osebe, ljudje prostosti in svobode; oživel je Gorazd, vojvoda vit Posavski, ki je vodil Slovence in Hrvate v slovenske Koroške, vstal je vojvoda Ljudeboj za svobodo vstal je Poslednji Celjan, zamahnil s sabljo Matija Gubec, mož stare pravde, prebudil se je Primož Trubar, nositelj nove in velike ideje, vstali so, prebudili jih je oni veliki trenutek, ko je sprejela zemlja vase njih pevca. Vstali in prebudili so se pa tudi drugi, prebudil se je Ferenc Tahy, prebudili so se razni orientalski paše, prebudili so se krotitelji in mučitelji telesa in duha prebudili so se oni predstavniki prisiljene avtoritete, one ideje, ki je napovedoval nesmrtni

pevec boji! Prebudili so se, ko je umrl pevec sproti priznanju miljenih avtoritet. V ideji boja in dela je umrl in postavil si je sam največji nagrobni napis:

V delih svojih sam boš živel večno!

Slovenski narod stoji ob njegovem grobu, ob njegovem grobu stoji sirota Anka, ki tarna po zapuščenih ravni, ob njegovem grobu stoji delavec, ki je poznal pesnika in čutil tragiko njegovih besed, ob njegovem grobu stoji slovenski dijaštvo, ki ga navdušujejo njegovi kliči po svobodi, po boju. In ti solnce, ki te je pesnik proslavil, ki te je nazval izvor življenja, zakaj ga nam nisi obranilo, ti morje, daleko morje, zakaj nisi vzyalovilo, ko je bil smrtni boj tvoj pevec, ti zemlja zakaj si ga vsprejela? A Anton Aškerc ni umrl! On je slovenski kralj Matjaž, dve gori sta se pozgrnili nad njegovim grobom in ko bo slovenski narod bojeval najhujše boje, ko bo bojeval najhujše boje za svobodo, takrat bo vstal Aškercov duh slovenski kralj Matjaž, vstali bodo tisoči Slovencev, ki bodo šli v boj, v znamenju njegovih idej! In takrat, kakor danes bo klical slovenski narod Aškercu večno slavo!

Občinstvo se je odzvalo tem odzivu in zaklicalo pesniku trikratno »Slavo«. Na to je govoril v imenu Matece Hrvatske in Društva hrvatskih književnika

Dr. Bazala.

ki je povdarjal, da žalosten dogodek družni danes zopet Slovence in Hrvate, ki se ne najdejo samo skupaj v delu in veselju nego tudi v žalosti. Anton Aškerc ni odšel od nas, zdi se mu, da se je odpeljal na daljino pot, iz katere ni sicer vrnitve, a vstal je med nami njegov duh. Osebnosti so se pretrgale ostale so pa duševne vezi, Anton Aškerc je odšel v svet svojih idej, kjer ostane pa vedno z nami.

Nato je nastopil

Etbin Krstan:

Dragi Aškerc! Še nekdo je tukaj, ki se poslavlja od Tebe, tukaj je oni, ki Te je znal in vedel ceniti, ki te je razumel! Bil si pesnik boja in dela! Ti si poznal nas, mi smo poznali tebe, ti si nam kazal solnce ki vodi do zmage, kazal si pota nam svojim prijateljem, ki smo te takoj razumeli, ker bil si sam človek bede! Nisi bil mož mnogih besed zato je odveč preveč besed! Tukaj smo, da se poslovljamo od tebe, v tvojem duhu živimo in se bojimo! In kadar zmagamo, takrat bo zablistelo tvoje ime, tvoj spomin bo živ! V imenu slovenskega delavstva se poslavljamo od tebe, Anton Aškerc! Kadar zmagamo, takrat boš med nami, prijatelj naš in kličem ti na svidenje!

Po končanih govorih je stopil najprej k grobu župan dr. Tavčar, za njim pa bivši župan Ivan Hribar, ki sta vzela prva lopatico prsti in vrgla na krsto umrlega velikan! Na to so sledili zastopniki drugih korporacij, zastave so se priklanjale nad odprtim grobom umrlega pesnika. Deklice, ki so nosile vence z naslovi pokojnikovih del, so obesile vence ob ograji grobnice, dijaki so položili vence ob grobu...

Ljudje so se začeli razhajati, vsa Dunajska cesta je bila polna nepreglednih množic, ki so se vračale v mesto. Tako je Slovenija dokazala, kako ve in zna ceniti svoje moze velikane, pripravila je svojemu pesniku veličastno smrtno pot!

Anton Aškerc spi smrtni sen v grobnici, v družbi mož, ki so zastavili vse moči svojemu slovenskemu narodu, a njegov duh, njegove misli žive in morejo živeti med nami! Delo, boj, moč in volja, vse te ideje ki jih je propovedoval umrli žive in bodo živele do tlej, dokler nas ne dovedo do zmage, svobode! In takrat bomo znali ceniti in spoštovati velikega pokojnika, ki je odšel od nas!

Večna slava Antonu Aškercu.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

DIJAK ŽRTEV KRKE.

Novomesto, 12. junija. Danes popoldne se je na mestnem kopališču na Krki kopalo več dijakov med njimi tudi četrtišolec Anton Koprce, doma iz Dobriča. Ko je plaval proti malemu otočju, ki se proti levem bregu dviga iz Krke, ga je najbrže prijel krč, kajti dijak, ki je bil slab plavalec, je v valovih Krke, ki je ravno na tem mestu zelo globoka. Tudi je na tem mestu več raznih vrelcev in vrtincev, na treh krajih se slede tudi vroči vrelci. Vsled različnosti temperature je Krka v tem kraju za kopanje malo priporočljiva. — Ker je čas za kopanje dijakov že potekel in je prišla vrsta na dame, dijaki pa bi se bili radi še dalje kopali, so plaval na otok. Komaj se je Koprce oddaljil kakih 10 metrov, že se je začel potapljati. Za njim je priplaval sedmošolec Jerin, ki je takoj skočil za Koprcom. Potabljač se Koprce ga je udaril po glavi. Nekaj časa sta ostala oba pod vodo. Potem je prišel Jerin vum, Koprce pa je ostal. Šele čez 18 minut se je Jerinu posrečilo Koprca privleči iz globočine, seveda mrtvega.

POŽAR V MESTNEM GOZDU.

Novomesto, 12. junija. Danes pop. je začelo gorjeti v mestnem gozdu pri Prečini. Nagorelo je več smrek, ki jih je trgovec Seidl odkupil od mestne občine. Kakor se čuje, se je ogenj še pravočasno lokaliziral.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 12. junija. Danes je zbornica nadaljevala z debato o službeni pragmatiki. Slovenski klerikalci so doživeli zopet velikansko blamažo, ko se niso upali glasovati niti za svoje manjšinske predloge ter jo sramotno odkurili iz zbornice. Sprejeti so bili §§ 82 do 140. Končno glasovanje se vrši šele prihodnji teden, ker položaj glede brambne reforme še vedno ni jasen.

ŽELEZNIŠKI PROGRAM.

Dunaj, 12. junija. Železniško ministristvo je izdelalo investicijski program za l. 1913 do 1925. Po tem programu se ima razširiti državni kolodvor v Ljubljani, zgraditi državne delavnice v Ljubljani in razširiti kolodvorsko poslopje na Jesenicah. Med drugim se ima zgraditi tudi železnica Opčina-Herpelje-Kozina.

ABSOLUTIZEM NA OGRSKEM.

Budimpešta, 12. junija. V opozicijskih krogih pripovedujejo, da je vlada zagrozila z namenom, da vpliva na magnatsko zbornico, da bo proglasila na Ogrskem absolutizem, kakor hitro bi magnatska zbornica ne dovolila gladko brambne reforme.

Odgovorni urednik Rašivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Celo noč
odprto

Kavarna Leon
Star. 18. letov 90.

Celo
noč odprto

petajoče misli. Ledena polt ga je spreletela po hrbtu in čutil je, da mu srce burno udarja. Kraljčina bližina ga je skoro omamljala.

Izabela je iskala z napetostjo odgovora v njegovem izrazu, pa ničesar ni mogla razbrati. Hotela je govoriti zapovedovalno, hotela je občudovanja od plemiča — ali on je sedel pred njo enak sohi. Uporna hladnost je razčljuječe uplivala vanjo. Dlanj so se začele krčiti v pesti, ustnice so drhtele kakor pred izbruhom togotne jeze, in očji so žarele v čudnem ognju. Grudi so se ji trepetajoče dvigale in naenkrat je začutila, da se je razlila neskončna sladkost po njenih žilah, da je prešla v sleherni nitko njenega mišičevja; vztrepetala je v rajskem razkošju in zdrknila na tla pred plemiča. Ponosna, nepremagljiva, nedostopna Izabela, kraljica Francije je ležala premagana pred plemičem Passavantom, proseč ga na kolenih ljubezni...

Hardy je prepaden vstal; bil je bled in mesto, kjer so se ga oklenile kraljčine roke, ga je zapelo kakor bi se ga dotaknila z razbeljenim železom. Zdelo se mu je, da sanja... Kraljica pred njim? Hotel se je prestopiti ali roke so se ga trdno oklenile okolo pasu in začutil je ob sebi gorkoto njenega telesa, ki se je z vso močjo pritiskalo k njemu.

In kraljica je šepetala:

— Cuj me, ne goni me od sebe... Našla sem moža, ki sem ga iskala. Ti si in prosim te ljubezni... Blago mi je pri duši... Moje misli so uhajale k tebi noč in dan, zatirala sem jih, odganjala sem jih, izogibala sem se jim, ali prišlo so vedno vnovič in v silnejši meri.

— Guines je že mrtev, madame! Izabela je vztrepetala. Za hip jo je Passavant s svojo ledenostjo navdal s strahom, bolj se ga je za hip bala kakor ga občudovala. Ali hitro se je obvladala in je dejala dalje:

— Drugi se imenuje Scas, Courthouse Ocquetonville; ali so tudi že mrtvi?

— Ne, pa poginejo. Od tiste roke, madame, kakor Guines!...

Zadnji stavek je izpregovoril s takim povdankom, da je kraljica takoj vedela, od čigave roke je umrl Guines. Mrzla polt jo je spreletela po hrbtu. Protivoljno se je vzdignila iz ležišča in obliče se ji je zmracilo. Tudi Passavant je vstal.

— Sedite! mi je ukazala s hripavim glasom. Zapovedujam vam!

Plemič je ubogal. Mirno se je zari zopet v blazine ali kraljice ni pustil iz oči. Z roko je začel gladiti nožnico meča. Izabela je stala par minut nepremično sredi salona in nihče bi ne mogel ničesar razbrati iz njenega obličja.

— Moja usoda se odločuje, je pomislil Hardy. Vrag vedi, kaj namerava storiti z menoj. Ali pokličite stražo, da me pograbi, ali me popade njen medved, ali me spodi od tod, da mi kdo potisne za vratni klino med rebra? Pozor Passavant! Bodimo previdni; tako izlepa se jim ne dam, naj jih pride kolikor hoče!

Izabela je zopet stopila pred Passavanta, sklonila se je globoko k njemu, da je začutil hipoma vročino, ki je puhtela iz njenega telesa. Obraz ji je bil tako izpremenjen, da je skoro ni poznal. Bilo je nekaj na skrajnost

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1911: 6145 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog nad 42,000.000 K. Rezervni zaklad nad 1,300.000 K.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. Obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo.

Poslovanje nadzoruje c. kr. deželna vlada

Izključena je vsaka špekulacija in izguba vloženega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopja proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

„DAN“ se prodaja v Ljubljani v sledečih tobakarnah po 6 vin. izvod:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.
DRŽAVNI KOLODVOR.
BLAŽ, Dunajska cesta.
SEVER, Krakovski nasip.
PICHLER, Kongresni trg.
ČEŠARK, Šelenburgova ulica.
DOLENC, Prešernova ulica.
FUCHS, Marije Terezije cesta.
MRZLIKAR, Sodna ulica.
ŠUBIC, Miklošičeva cesta.
ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.
PIRNAT, Kolodvorska ulica.
ŠENK, Resljeva cesta.
KOTNIK, Šiška.
TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.
KOŠIR, Hilšerjeva ulica.
STIENE, Valvazorjev trg.
SUŠNIK, Rimska cesta.
USENČNIK, Židovska ulica.
KLEINSTFIN, Jurčičev trg.
KRŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.
KUSTRIN, Breg.
TENENTE, Gradaška ulica.
VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.
SITAR, Florjanska ulica.
BLAZNIK, Stari trg.
NAGODE, Mestni trg.
KANC, Sv. Petra cesta.
TREG, Sv. Petra cesta.
KUŠAR, Sv. Petra cesta.
PODBOJ, Sv. Petra cesta.
ELSNER, Kopitarjeva ulica.
BIZJAK, Bohoričeva ulica.
REMŽGAR, Zelena jama.
SVETEK, Zaloška cesta.
KLANSEK, Tržaška cesta.
JEZERSEK, Zaloška cesta.
LIKAR, Glince.
STRKOVIČ, Dunajska cesta.
STRAVS, Škofja ulica.
TULACH, Dolenjska cesta.

T. MENCINGER, Ljubljana

Resljeva cesta 3 - Sv. Petra cesta 37 in 42 - Martinova cesta 18.

Specijerska in delikatesna trgovina, žgalka za kavo z električnim obratom in vročim zrakom.

Specialiteta! **Žgana kava.** **Specialiteta!**

Posebna mešanica . . . kg K 480

Kavarnarska mešanica . . . kg K 4—

Ljubljanska mešanica . . . 440

Tržaška mešanica . . . 360

Na vogalu Resljeve ceste **vinarna**. Odprta ob delavnikih do 9. zvečer, ob praznikih dopoldne. Vsak dan sveže: kuhana praška, graška, sirova šentdanijska gnjat in dunajske klobasice.

Velika izbira jedil in pijač.

Popolnoma nanovo prenovljena

gostilna pri „Leonu“

Florjanska ulica št. 6

se priporoča slav. občinstvu iz mesta in dežele. Točijo se najboljše, zjamčeno pristna dolensjska, štajerska in istrska vina, kakor tudi vedno sveže dvojno marčno pivo iz sodčka. — Mrzla in gorka kuhinja vedno na razpolago.

Za obilen obisk se vljudno priporočata

Leon in Fani Pogačnik.

Salon za zborovanja in seje.

Priporočilo!

Pri nakupovanju suhih in oljnatih barv, lakov, firnežev i. t. d. se obrnite na domačo tvrdko

Premrl & Jančar v Ljubljani.

Prodaja na drobno in debelo. — V zalogi so krasne fasadne barve.

Tovarna: Kolodvorska ulica 18 in Dunajska cesta 20.

Zahtevajte vzorce in cenik.

„Angleško skladišče oblek“

O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

naznanja

okasijsko prodajo

poletnih oblek in slamičkov za gospode in dečke ter poletne damske konfekcije z globoko reduciranimi cenami.

Najfinjši ŠPIRIT

iz žita oddaja na debelo od 60 litrov naprej po nizki tovarniški ceni veletrgovanja 250

M. ROSNER Co.

v Ljubljani, poleg pivovarne „UNION“.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 494 —

meječega v tem izrazu, nekaj, kar ima vsak hip izbruhiti v usodno odločitev. Njen život je nalahko trepetal, kakor bi ga zeblo v tanki svili in žilice na sencih so vidno utripale. Zašepetala je:

— Plemič, kajne, in on, ki je zasnoval uboj je vojvoda Burgundski, Ivan Neustrašni! Molčite, ne ganite se! Čujte in poskušajte me razumeti. Poslušajte me z odprtim srcem, z vso svojo dušo, z mislimi in s čutom. Kajti kar vam povem sedaj, ne ponovim nikdar več.

Vroča sapa je obilila plemičeva lica. Videl je, da kraljica govori z groznim naporom, kakor umirajoči.

V tem hipu je vstopil Bois Redon.

— Veličanstvo, je dejal.

Izabela se je zdržnila; z jezno gesto je vzbudila kapitana, ki ni prišel do besede, da bi naznanil Saitanov prihod. Carodejec je imel žilavo življenje in kmalu se je zbudil iz omedlevice. Takoj je odhitel v kraljičino palačo, kakor mu je bilo ukazano.

Ko sta bila zopet sama, je Izabela stopila nazaj k plemiču, sklonila se nadenj in v brzih stavih šepetala:

— Tega človeka, tega vojvodo, ki ga imenujejo Neustrašnega, sem ljubila. Ali me razumete? Hočem reči, da sem bila pripravljena storiti zanj vse, dobro in slabo. Satan kakor Bog, oba kraljujeta v meni z enako silnostjo in vso svojo voljo sem položila pred vojvodo. Obljubila sem mu vladarstvo sveta in dala bi mu je. Ali človek, ki ga imenujejo Neustrašnega, se je — ba! Izdal me je, prelomil je besedo...

— 495 —

Passavant je postajal začuden nad kraljičinimi besedami.

— Ali mi morebiti poveri nalogo, da ubijem vojvodo? je pomislil. Tako kakor je to storil vojvoda, da bi mu ubil Orleansca?

Hardy je vprašujoče uprl oči v Izabelo, ki je nadjela:

— Ivan Neustrašni ne živi več za me, plemič! Nočem se več brigati zanj, zakaj ni bil mož, ki sem ga iskala in potrebovala. Oni ki ga iščem, mora biti voljan podvzeti in storiti vse, kar bi bilo v njega in v mojo slavo. Jaz mu moram biti vse, kakor bi bil on meni vse! In takeni možu, o plemič, bi žrtvovala vse, dala bi mu za njegov meč, za njegovo misel, za njegovo neustrašnost najvišje, kar bi mogel doseči na svetu, dala bi mu svojo ljubezen! Čujte, svojo ljubezen, ljubezen Izabele! Poglejte me in povejte, ali poznate lepšo na Francoskem dvoru? O plemič, moža iščem, ki bi bil močan dovolj, da bi se dvignil z menoj nad nizko klečeplaztvo, nad trepetajočo bednost, nad vso gnusobo, ki se zbira okoli tronov, ki bi bil močan dovolj, da bi stopil z zaničevanjem na zalego, da bi mignil in bi se klanjali milijoni, da bi hlepel vedno višje na rodove, nad širo zemljo, da bi hotel le vladati, kraljevati...

Izabela se je zasopla ustavila. Njena glava se je že skoro dotikala plemičeve in njeno telo je drhtelo v vročnem razburjenju. Passavant se je mračno zagledal pred se in v lice mu je stopilo toliko resnobe, da je izgledal njegov obraz kakor ulit iz bron. Nepremično je sedel, ali v glavi so mu začele vstajati tre-

Ker se pride dandanes pri hudi konkurenci do denarja le potom

dobre reklame

svetujemo vsem, ki hočejo kaj kupiti ali prodati, ali ki iščejo službe, da naj inserirajo v izbornem in zelo razširjenem slovenskem ne-
odvisnem dnevniku

„DAN“

ker ima to inseriranje gotov uspeh.

Oglase za „DAN“ sprejema po najnižjih cenah „Prva anončna pisarna“ v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8, katera daje radevolje tudi vse za to potrebne informacije.